

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о рударству и геолошким истраживањима садржан је у члану 87. ст. 1. и 3. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС”, број 98/06) којим је прописано да су природна богатства добра за које је законом одређено да су од општег интереса и да се користе под условима и начином предвиђеним законом и у члану 97. став 1. тач. 6)-8) Устава Републике Србије према којем Република Србије, поред осталог, уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности, заштите на раду, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, друге економске и социјалне односе од општег интереса.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О РУДАРСТВУ И ГЕОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА

Разлози због којих се предлаже доношење Закона о изменама и допунама Закона о рударству и геолошким истраживањима (у даљем тексту: Закон) огледају се у потреби прецизирања појединих решења и ближег нормативног уређивања појединих питања, усклађивања са законском регулативом из области заштите животне средине и другим домаћим правним актима, увођења е-управе а што ће допринети ефикаснијем, бржем и бољем обављању делатности геолошких истраживања и рударства. Узевши у обзир све посебности разних врста минералних сировина и геолошких ресурса, тежило се томе да се јасно одреде услови под којима се исте могу користити уз поштовање заштите јавног интереса и потребу привлачења будућих инвестиционих улагања привредних субјекта у предметним областима.

Наиме, након петогодишње примене Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС” број 101/2015 и 95/2018 – др. закон), у пракси је уочена јасна потреба за изменом и допуном појединих норми, како би се на што бољи и ефикаснији начин достигли циљеви који су се желели постићи његовим усвајањем.

Најбитније новине у предложеном тексту Закона:

- с обзиром на то да су минерални ресурси односно минералне сировине од стратешког значаја за Републику Србију, Законом је прописано да су геолошка истраживања и експлоатација минералних сировина у јавном интересу. Измене се односе и на то да је предвиђено да се примењена геолошка истраживања и експлоатација урана, никла и кобалта врше уз претходну сагласност Владе Републике Србије на предлог Министарства;

- одређено је да је привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник који врши геолошка истраживања и експлоатацију минералних сировина без потребних одобрења, дужно да надокнади штету власнику за заузето земљиште, а Републици Србији односно буџету аутономне покрајине троструку тржишну вредност ископане минералне сировине или других геолошких ресурса и да изврши санацију и рекултивацију земљишта на којем је обављало истраживање и/или експлоатацију минералне сировине или другог геолошког ресурса;

- у циљу постизања услова за е-рударство и геологију али и што ефикаснијег и транспарентнијег поступања свих актера у поступку, сва правна и физичка лица која

подносе захтеве, поднеске и другу документацију у вези са применом одредби овог закона, биће у могућности да обављају кореспонденцију са Министарством рударства и енергетике у електронском облику, потписане квалификованим електронским потписом, односно квалификованим електронским печатом, у складу са законом који уређује електронско пословање;

- с обзиром на то да је Геолошки завод Србије образован као посебна организација која обавља основна геолошка истраживања и финансира се из буџета Републике Србије, постоји потреба да се Заводу прошире надлежности у смислу да Завод даје мишљење на студије оправданости и генералне пројекте за капиталне објекте од интереса за Републику Србију, који се изграђују у складу са посебним прописима из области планирања и изградње. У складу са поменутом тенденцијом, Закон је предвидео да Министарство може Заводу уступити одређене геолошке информације из извештаја о резултатима геолошких истраживања и елаборате с тим да се према наведеним документима поступа у складу са ознаком „пословна тајна”. Носиоци одобрења за примењена геолошка истраживања су у обавези, у случају подношења захтева за продужење истражног рока, да поседују и извештај о испуњености услова који издаје Геолошки завод Србије. Такође, Законом је предвиђено да у оквиру одобреног истражног и/или експлоатационог поља и експлоатационог простора Геолошки завод Србије може несметано вршити основна геолошка истраживања без сагласности носиоца одобрења за примењена геолошка истраживања и/или експлоатационог поља и простора у циљу израде основних геолошких карата и специјалистичких студија за потребе државе, с тим да претходно обавести носиоца одобрења о планираним основним геолошким истраживањима и да се истим не угрожава извођење радова носиоца одобрења. Израда Биланса минералних ресурса и резерви, ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса је пренета на овај орган. У складу са проширеним надлежностим Геолошког завода Србије, Закон је предвидео да 8% од износа предвиђеним Годишњим програмом ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина, припада овом органу.

- у циљу смањења трошкова странкама али и поједностављења поступка издавања одобрења Закон је предвидео да се, уз захтев за издавање одобрења из оквира надлежности Министарства, подноси фотокопија одобрења или подаци о издатом одобрењу. Циљ је да се поједностави процедура и смање трошкови подносиоца захтева тако да подносилац нема обавезу да подноси акт који је издало Министарство. У овом делу је важно истаћи да су карбонатне сировине, туф, zeолитизирани туф и тресет, који се користе у индустрији, сврстани као неметаличне минералне сировине за добијање грађевинских материјала, и као такве за њих је у многome поједностављен поступак издавања одобрења из оквира надлежности Министарства, а ова измена претпоставља и знатне уштеде подносиоцу захтева;

- омогућено је вршење преноса потврде о резервама минералних сировина и ресурса и/или других геолошких ресурса, што до сада није било дефинисано;

- дефинисано је да се, у погледу услова и начина контроле и праћења концентрације гасова са ефектом стаклене баште у атмосфери на нивоу који би спречио опасне антропогене сметње у климатском систему, примењују прописи из области заштите животне средине, а у погледу услова и начина изградње постројења за складиштење CO₂ примењују се прописи из области изградње објеката;

- прописано је да стручни надзор над извођењем геолошких истраживања не може да врши правно лице које је носилац одобрења за истраживање, које изводи геолошка истраживања, нити лице које је израдило извештаје о геолошким истраживањима, осим за истраживања нафте и гаса. Ово до сада није био случај, а пракса је показала да није сврсисходно да надзор над извођењем геолошких истраживања врши правно лице које изводи радове у циљу геолошких истраживања;

- предвиђено је оснивање Коморе рударских и геолошких инжењера Србије, дефинисана је надлежност, органи, седиште, начин финансирања Коморе;

- дефинисани су услови неопходни за добијање статуса Компетентног лица за рударство и геологију, и детаљније су дефинисане лицене које се издају физичким лицима у области рударства и геологије, лиценце намењене правним лицима су избрисане;

- јасније су дефинисани рокови који су предвиђени за достављање Завршног извештаја у смислу да се извештај доставља најкасније 30 дана од дана истека одобреног истражног рока, а у случају продужења истражног рока као и у случају задржавања истражног права, најкасније 30 дана пре краја претходно одобреног истражног рока;

- поступак подношења захтева за издавање одобрења за примењена геолошка истраживања је измењен тако да се одобрење издаје подносиоцу који први поднесе комплетан захтев, односно захтев са комплетном документацијом;

- одређено је да приликом подношења захтева за издавање одобрења за примењена геолошка истраживања подносилац захтева уз неопходну документацију достави писмо о намерама банке или друштва из групације у оквиру које послује подносилац захтева, да ће за његове обавезе издати банкарску гаранцију или корпоративну гаранцију у року до 30 дана од дана добијања решења за истраживање металних минералних сировина, литијума и бора, или изјава друштва да ће у истом року доставити меницу. Обавезе представљају значајну измену у самом поступку, а циљ је да се смањи број привредних друштава која аплицирају за одобрења из надлежности Министарства, а да немају средства ни интереса да изводе геолошка истраживања;

- дефинисано је да се одобрењем за инжењерскогеолошка истраживања одређује истражни рок у дужини до две године уз могућност продужења за годину дана;

- јасније су дефинисани рокови који су предвиђени за подношење захтева за продужење истражног рока;

- ближе су одређене дозвољене количине минералне сировине које се могу узети за технолошка испитивања у току извођења одобрених геолошких истраживања ради утврђивања технолошких својстава и доказивања резерви минералне сировине, односно избрисане су тачке које дефинишу количину минералне сировине за песак и шљунак (као грађевински материјал) и техничко-грађевински камен. Прописано је да се материјал који се узима у сврху технолошких испитивања не може отуђити нити продати и после завршених испитивања мора бити одложен према пројектној документацији на истражном односно експлоатационом пољу са којег је материјал узет;

- прописани су односно додати нови услови на основу којих ће надлежни орган укинути решење о одобрењу за истраживање пре истека одређеног истражног рока;

- новину представља и то да, у случају када носилац истраживања више није познат или више не постоји и не може се утврдити право власништва над резултатима, министарство надлежно за послове рударства и геолошких истраживања може

располагати резултатима геолошких истраживања као и документима који садрже геолошке резултате;

- у делу којим се дефинишу обавезе носиоца одобрења за истраживање додате су и обавезе да у случају негативног утицаја на постојећа изворишта при вршењу примењених геолошких истраживања подземних вода, истражне радове обустави и о томе обавести надлежни орган и надлежну локалну самоуправу, да конзервира бушотину уколико се пронађе подземна вода која се неће одмах користити, да по завршетку или обустављању геолошких истраживања на подручју на коме су обављени радови, спроведе све мере обезбеђења којима ће се трајно искључити наступање опасности за људе и имовину, као и за животну средину и да терен приведе првобитној намени и о томе обавести надлежни орган који је издао одобрење за геолошка истраживања, као и локалну самоуправу на чијој територији су изведени радови;

- предвиђено је да се разврставање ресурса и резерви минералних сировина врши у складу са актуелном верзијом Паневропског кодекса за извештавање резултата истраживања минералних ресурса и резерви (PERC);

- кључна измена је свакако и то да је Законом предвиђено да ако носилац потврде о резервама и ресурсима у року од шест година од њеног доношења не поднесе захтев за одобрење за експлоатацију и/или експлоатационо поље, Република Србија истеком тог рока од шест година постаје носилац те потврде о резервама и ресурсима, и тиме стиче сва права која из ње произилазе у складу са овим законом. У складу са овом изменом Закон је предвидео и да Република Србија, даном ступања на снагу овог закона, постаје носилац резултата геолошких истраживања и потврда о резервама и ресурсима издатим пре 2000. године, ако по основу тих потврда носиоци потврда или њихови следбеници нису добили одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова и одобрења за употребу рударских објеката;

- предвиђено је и да се инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања могу вршити у оквиру експлоатационих поља минералних сировина у случајевима када је неопходна изградња инфраструктурних објеката и санација терена;

- дефинисан је основ за постизање „Инвестиционог споразума”, који Република Србија закључује са инвеститором у пројекат експлоатације;

- препозната је потреба да се дефинише поступак који се спроводи ради реализације пројеката изградње и реконструкције линијских инфраструктурних објеката од посебног значаја за Републику Србију, за које је утврђен јавни интерес за експропријацију, административни пренос и непотпуну експропријацију непокретности, а у складу са одговарајућим планским документима којима је предвиђена изградња таквих објеката и за које је утврђена уговорна обавеза Републике Србије;

- дефинисано је да се, ако се покрене поступак стечаја или ликвидације носиоца одобрења за извођење рударских радова, а које није извршило санацију и рекултивацију деградираног земљишта, трошкови санације подмирују из стечајне, односно ликвидационе масе;

- предвиђено је да се Упрошћени рударски пројекат израђује за извођење припремних радова;

- дефинисани су услови за укидање одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова;

- иако је износ накнаде за примењена геолошка истраживања и накнаде за задржавање истражног простора регулисана другим прописом, Закон је предвидео начин утврђивања предметне накнаде;

- детаљно су дефинисане и усклађене са одредбама других прописа одредбе које се тичу инспекцијског надзора;

Поред наведеног, у примени Закона о рударству и геологији показало се да су поједини појмови недовољно или непрецизно дефинисани, што отежава спровођење законом прописаних услова и начина коришћења минералних и других ресурса те је у члану 3. Закона извршена и допуна појмовника.

Предложени Закон има основ у одредбама Устава Републике Србије. Наиме, у члану 87. ст. 1. и 3. Устава Републике Србије је прописано да су природна богатства добра за које је законом одређено да су од општег интереса и да се користе под условима и начином предвиђеним законом и у члану 97. став 1. тач. 6)-8) Устава Републике Србије према којем Република Србије, поред осталог, уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности, заштите на раду, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, друге економске и социјалне односе од општег интереса.

Предложени Закон има основ и у Стратегији индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године („Службени гласник РС”, број 35/20), којом се рударство дефинише као значајан сегмент у индустрији односно као важан чинилац у повећању учешћа индустрије у бруто друштвеном производу Републике Србије. Одредбе Закон су у складу са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније (2018-2021). У складу са тим овај Закон узео је у обзир сва потребна усаглашавања и превођење директива ЕУ у наше законодавство, у складу са потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), којим се Република Србија обавезује на постепено усклађивање законодавства са правним тековинама Европске уније, као и на његову доследну примену. Доношење Закона планирано је и Програмом рада Владе за 2021. годину.

1. Проблеми које Закон треба да реши као и циљеви који се доношењем новог Закона постижу

Закон о изменама и допунама Закона о рударству и геолошким истраживањима са собом носи неопходне измене постојећег Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС” број 101/2015 и 95/2018 – др. закон). После пет година примењивања закона пракса је показала одређене мањкавости у примени предметног акта. Закон би омогућио Влади Републике Србије, односно Министарству рударства и енергетике, да се снажније укључи у вођење бриге о природним богатствима односно да искористи Уставне одредбе које се односе на давање сагласности за истраживање и експлоатацију урана, никла и кобалта.

Законом се, такође, детаљније дефинише поступак обрачуна вредности минералне сировине експлоатисане без неопходних одобрења. Циљ оваквог решења је да се обесхрабри извођење експлоатационих радова без одобрења.

Законом се иде као потпуном електронском пословању односно ка поступку који ће кроз е-рударство и геологију подносиоцима захтева али и државном органу обезбедити ефикасно, транспарентно и сигурано поступање. Ради поједностављења самог поступка подношења захтева прописано је да странка, између остале

документације, подноси фотокопију одобрења или податке о издатом одобрењу, односно да се не подносе документи које је издало Министарство, јер се полази од чињенице да држани орган има могућност да увидом у службену евиденцију констатује постојање наведеног акта, као и документа за које Министарство може да изврши проверу електронским путем.

Обавезом да приликом подношења захтева за издавање одобрења за примењена геолошка истраживања подносилац захтева, уз неопходну документацију, достави писмо о намерама банке или друштва из групације у оквиру које послује подносилац захтева, да ће за његове обавезе издати банкарску гаранцију или корпоративну гаранцију, Министарство жели да се јаче укључи у решавање ученог проблема а то је да постоји одређен број привредних друштва која подносе захтеве и постају носиоци одобрења за примењена геолошка истраживања а да заправо немају интерес али ни средства да одобрене радове врше, што свакако није у интересу Републике Србије. Средствима обезбеђења се жели ићи у правцу да носиоци одобрења буду привредна друштва са намером и могућностима да врше одобрене радове.

Поступак подношења захтева за издавање одобрења за примењена геолошка истраживања је измењен тако да се одобрење издаје подносиоцу који први поднесе комплетан захтев, односно захтев са комплетном документацијом. Тренутно важећа процедура (да се подносиоцу после подношења захтева одобрава рок од 90 дана ради комплетирања неопходне документације, док је тражени простор у том периоду заузет) у пракси се није показала као најбоље решење и доводила је до низа проблема око питања права на захтевани истражни простор.

У циљу даљег поједностављења поступка издавања одобрења, Закон је предвидео да су карбонатне сировине, туф, зеолитизирани туф и тресет, који се користе у индустрији, сврстани као неметаличне минералне сировине за добијање грађевинских материјала, и као такве за њих је у многоме поједностављен поступак издавања одобрења из оквира надлежности Министарства. Ова измена претпоставља подносиоцу захтева знатне уштеде у новцу и времену;

С обзиром на прогресивну политику Владе Републике Србије када су у питању инфраструктурни-стратешки пројекти (превасходно се мисли на изградњу путне и железничке инфраструктуре), те потребом за великим количинама материјала неопходним за изградњу различитих делова линијских објеката, а које је неопходно обезбедити у кратком временском периоду, јавила се потреба да се правно дефинише у смислу одредаба Закона о рударству и геолошким истраживањима поступак који пружа могућност узимања материјала по убрзаној процедури ради реализације пројеката изградње и реконструкције линијских инфраструктурних објеката од посебног значаја за Републику Србију, за које је утврђен јавни интерес за експропријацију, административни пренос и непотпуну експропријацију непокретности уз обавештење органа надлежног за експлоатацију минералних сировина од стране органа надлежног за изградњу инфраструктурних објеката;

Закон је предвидео да, ако носилац потврде о резервама и ресурсима у року од шест година од њеног доношења не поднесе захтев за одобрење за експлоатацију и/или експлоатационо поље, Република Србија истеком тог рока од шест година постаје носилац те потврде о резервама и ресурсима, и тиме стиче сва права која из ње произилазе у складу са овим законом. У складу са овом изменом Закон је предвидео и да Република Србија, даном ступања на снагу овог закона, постаје носилац резултата геолошких истраживања и потврда о резервама и ресурсима издатим пре 2000. године, ако по основу тих потврда носиоци потврда или њихови следбеници нису добили одобрења за

изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова и одобрења за употребу рударских објеката. У складу са овим изменама предвиђено је да када је Република Србија носилац потврде о резервама и ресурсима, министарство, уз сагласност Владе: а) објављује и спроводи јавну аукцију на којој бира најбољег квалификованог понуђача; и/или б) закључује уговор о јавно-приватном партнерству или концесији у складу са законом који уређује јавно приватно партнерство и концесије, са циљем да се што пре отвори рудник по принципима привредне, социјалне и еколошке одрживости, у складу са начелима овог закона. Наведеним изменама решава се проблем коришћења геолошка документација од стране државе. Досадашњим решењима геолошка документација се водила као резултат истраживања и представљала је власништво носиоца одобрења без обзира да ли он жели да је користи или не, односно да ли жели да уђе у експлоатацију минералних сировина. Држави је у интересу да убрза поступак и да се брже и лакше дође до процеса експлоатације минералних сировина.

Законом је дефинисано да, ако се покрене поступак стечаја или ликвидације носиоца одобрења за извођење рударских радова, а које није извршило санацију и рекултивацију деградираног земљишта, трошкови санације подмирују из стечајне, односно ликвидационе масе. Овакво решење је потпуно у складу са тежњама ка очувању животне средине што је приоритет и што нема алтернативу у поступку издавања одобрења из надлежности Министарства рударства и енергетике али и Владе Републике Србије.

Законом се одређује начин утврђивања накнаде за примењена геолошка истраживања и накнаде за задржавање истражног простора тако што је прописано да накнада за примењена геолошка истраживања и накнада за задржавање истражног простора, коју носилац истраживања годишње плаћа по квадратном километру (км²) истражног простора у складу са законом који уређује накнаде за коришћење јавних добара, увећава се у сваком продужењу истражног рока и у року задржавања за 100% у односу на претходни истражни рок. Износ накнаде се одеђује Законом о накнадама за коришћење јавних добара.

Законом је предвиђено и да се, од средстава накнаде за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса, која припадају буџету Републике Србије, 35% користи у складу са годишњим програмом ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина, који се доноси у складу са Стратегијом, као и планом и програмима остваривања стратегије. У складу са проширеним надлежностим Геолошког завода Србије, Закон је предвидео да 8% од износа предвиђеним Годишњим програмом ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина, припада овом органу.

Усвајање Закона представља још један корак ка транспарентнијем поступку издавања одобрења за вршење геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина, односно обезбеђивања услова да исте активности заузму положај који би омогућио да се постигне већи допринос у будућности, стимулише економски раст и омогући подршку одрживом развоју у сектору минералних сировина који доноси користи заједницама и свим грађанима Србије.

2. Разматрање могућности да се проблем реши и без доношења Закона

Полазећи од нашег правног система, узимајући у обзир потребу ефикаснијег вршења делатности геолошких истраживања минералних ресурса и експлоатације минералних сировина, потребу подстицања развоја рударства, уз поштовање одрживог

коришћења минералних ресурса, усклађивање Закона са другим правним актима, увођење е-рударства и геологије, као и имајући у виду преузете обавезе које се односе на имплементацију прописа Европске Уније, није било могуће без доношења Закона решити проблеме и извршити потребну имплементацију.

3. Зашто је доношење Закона најбољи начин решавања проблема

Доношење Закона о изменама и допунама Закона о рударству и геолошким истраживањима је једина могућност за превазилажење свих наведених проблема и једини начин да се примена закона учини практичном и ефикасном.

III ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Одредбама члана 1. Закона одређена су основна начела Закона;

Одредбама члана 2. Закона извршена је допуна појмовника. Поједини појмови и области су недовољно или непрецизно дефинисани, што отежава спровођење законом прописаних услова и начина коришћења минералних и других ресурса;

Одредбама члана 3. Закона прописано да су минерални ресурси, ресурси подземних вода, геотермални ресурси, као и други геолошки ресурси, природно богатство у својини Републике Србије. Додате су измене које ће помоћи Влади Републике Србије да боље и ефикасније располаже минералним сировинама. Прописано је да су геолошка истраживања и експлоатација минералних сировина у јавном интересу;

Одредбама члана 4. Закона прописано је се геолошки истражни радови без сагласности власника и/или корисника не смеју изводити на раздаљини мањој од стотине метара од стамбених објеката или објеката у јавној употреби, као што су болнице, установе заштите (домови за старе, лица са посебним потребама и др.), верски објекти, гробља, културни центри, школе, факултети, студентски домови;

Одредбама члана 5. Закона детаљније је дефинисано утврђивање надокнаде вредности минералне сировине које су експлоатисане без одобрења. Циљ оваквог решења је да се обесхрабри извођење експлоатационих радова без одобрења;

Одредбама члана 6. Закона додат је нови члан 8а и њиме је предвиђена измена у смислу електронског пословања а све у правцу постизања е-рударства и геологије. Сврха овог решења је да се странкама омогући електронска кореспонденција са Министарством достављањем података, аката и документације електронским путем;

Одредбама члана 7. Закона детаљно су одређена одобрења издата из оквира надлежности Министарства која се могу преносити са једног привредног друштва на друго, додатно је дефинисан поступак и услови преноса али је и предвиђена могућност и неопходни услови преноса потврде о резервама;

Одредбама члана 7, 42, 49, 54. и 63. Закона предвиђено је да подносилац, између остале неопходне документације, може поднети и фотокопију акта или податке о издатом одобрењу уместо достављања самог акта. Измена је урађена у смислу повећавања ефикасности поступка али и уштеду у новцу и времену странкама. Сврха измене је да се подносилац ослободи достављања докумената за које надлежни орган увидом у службену евиденцију може констататовати њихово постојање;

Одредбама члана 8. Закона детаљније је дефинисана Минерална политика у области рударства;

Одредбама члана 9. Закона предвиђене су измене у циљу проширења надлежности Геолошког завода Србије тако што се тој институцији омогућава да даје мишљење на студије оправданости и генералне пројекте за капиталне објекте од интереса за Републику Србију;

Одредбама члана 10. Закона се у погледу услова и начина контроле и праћења концентрације гасова са ефектом стаклене баште у атмосфери упућује на прописе из области заштите животне средине, док у погледу услова и начина изградње постројења за складиштење CO₂ упућује се на прописе из области изградње објеката;

Одредбама члана 11. Закона додатно су дефинисани услови и начин извођења геолошких истраживања тако што су додатно предвиђени послови за које су прописани неопходни услови за њихово обављање;

Одредбама члана 12-16. Закона дефинисано је оснивање Коморе рударских и геолошких инжењера Србије, питања надлежности, седишта, финансирања, али и услови неопходни за стицање статуса Компетентног лица;

Одредбама члана 17. Закона је избрисана одредба да привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које обавља послове израде техничке документације, мора бити осигурано од одговорности за штету коју може причинити другој страни, односно трећем лицу. Обавезно осигурање од одговорности није дало позитивне резултате у пракси;

Одредбама члана 18. Закона је прописано ко не може да врши стручни надзор и дефинисана је и обавеза лица које врши стручни надзор да је дужно да води дневник стручног надзора;

Одредбама члана 19. Закона детаљније се прописује када се, након предвиђених геолошких истраживања минералних сировина, подземних вода и геотермалних ресурса али и инжењерскогеолошких-геотехничких истраживања, подноси Завршни извештај;

Одредбама члана 20. Закона дефинисан је начин уступања одређених геолошких информација из извештаја о резултатима геолошких истраживања и елабората од стране Министарства;

Одредбама члана 21. Закона се ближе дефинише појам Примењених геолошких истраживања минералних и других геолошких ресурса;

Одредбама члана 22. Закона измењен је односно скраћен поступак издавања одобрења за геолошка истраживања минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала;

Одредбама члана 22, 23, 40. и 54. Закона, у циљу што ефикаснијег поступка али и уштеде времена и смањења трошкова самог поступка, прописано је да подносилац захтева нема обавезу да доставља извод из регистра привредних субјеката о регистрацији предузетника-подносиоца захтева;

Одредбама члана 23. Закона дефинише се нови поступак подношења захтева за издавање одобрења за примењена геолошка истраживања. Поступак је знатно скраћен јер више не постоји увид у катастар истражних простора и катастар експлоатационих простора и поља.

Одредбама члана 24. Закона дефинишу се услови када надлежни орган одбија решењем захтев за издавање одобрења за примењена геолошка истраживања;

Одредбама члана 25. Закона је боље дефинисан основ за добијање приоритета у добијању одобрења за примењена геолошка истраживања;

Одредбама члана 26. Закона ближе су дефинисани истражни рокови као и када рок почиње да тече;

Одредбама члана 27. Закона дефинисани су услови неопходни за подношење захтева за продужетак истражног рока;

Одредбама члана 28. Закона је детаљније прописан поступак одобрења задржавања права на истражни простор. Измена се односи на измену рока трајања задржавања права на истражни простор;

Одредбама члана 29. Закона дата је могућност да се, у оквиру одобреног истражног и/или експлоатационог поља и експлоатационог простора, могу вршити инжењерско-геолошка истраживања у циљу изградње објеката и санације терена;

Одредбама члана 30. Закона извршена је промена прописа у смислу да је предвиђено да уколико у одобреном истражном року привредно друштво поднесе захтев за утврђивање и оверу ресурса и резерви минералних сировина, ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса а жели да настави са истраживањем потребно је да достави захтев за измену и допуну пројекта, осим за примењена геолошка истраживања нафте и гаса. У пракси се показала потреба за наставком истраживања и након овере ресурса и резерви минералних сировина;

Одредбама члана 31. Закона додатно је регулисана дозвољена количина минералне сировине које се могу узети за технолошка испитивања;

Одредбама члана 32. Закона дефинисана је разлика између експлоатационог поља и експлоатационог простора;

Одредбама члана 33. Закона предвиђени су додани разлози на основу којих надлежни орган може укинути решење о одобрењу за истраживање пре истека одређеног истражног рока. Пракса је показала да је неопходно додати нове разлоге због којих дато право може бити укинуто.

Одредбама члана 34. Закона су дефинисана права носиоца истраживања као и да у случају када носилац истраживања више не постоји и не може се утврдити право власништва над резултатима, министарство надлежно за послове рударства и геолошких истраживања може располагати резултатима геолошких истраживања као и документима који садрже геолошке резултате. Циљ ове измене је помоћи привредним друштвима који желе да експлоатишу тако што ће им одређена документација, по прописаној процедури, бити уступљена а све у циљу добијања одобрења за експлоатацију минералних сировина;

Одредбама члана 35. Закона предвиђене су додатне обавезе носиоца одобрења за истраживање;

Одредбама члана 36. Закона детаљније се дефинише Класификација минералних ресурса и резерви, ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса;

Одредбама члана 37. Закона детаљније се дефинише поступак утврђивања истражених ресурса и резерви минералних сировина и подземних вода и предвиђен је рок до када се мора поднети захтев за утврђивање и овера ресурса и резерви минералних сировина, ресурса и резерви подземних вода и/или геотермалних ресурса. Предвиђен је

основ за поступак аукције и располагања потврдом о резервама и ресурсима чији је носилац Република Србија;

Одредбама члана 38. Закона дефинише се шта значи „Инвестициони споразумом“;

Одредбама члана 39. Закона се прописује да Геолошки завод Србије води књигу о стању ресурса и резерви минералних сировина и ресурса и резерви подземних вода, као и геотермалних ресурса на одобреном истражном или експлоатационом простору;

Одредбама члана 40. Закона објашњење је дато у објашњењу одредаба чл. 22, 23. и 54. Закона. У овом члану се такође исправља и техничка грешка;

Одредбама члана 41. Закона се детаљније дефинише поступак утврђивања експлоатационог простора и количине резерви и/или ресурса подземних вода и геотермалних ресурса;

Одредбама члана 42. Закона објашњење је дато у одредбама чл. 7, 49, 54. и 63. овог Закона;

Одредбама члана 43. Закона се дефинише право носиоца потврде о резервама и ресурсима;

Одредбама члана 44. Закона ближе се прописује поступак издавања сагласности ради изградње инфраструктурних објеката на експлоатационом пољу;

Одредбама члана 45. Закона се исправља техничка грешка. Закон о рударству и геолошким истраживањима не препознаје-дефинише изградњу грађевинских објеката унутар експлоатационог поља;

Одредбама члана 46. Закона се додаје нов члан 67а којим се дефинише поступак по убрзаној процедури који се спроводи ради реализације пројеката изградње и реконструкције линијских инфраструктурних објеката од посебног значаја за Републику Србију, за које је утврђен јавни интерес за експропријацију, административни пренос и непотпуну експропријацију непокретности;

Одредбама члана 47. Закона ближе су дефинисана права носиоца одобрења за експлоатационо поље и/или експлоатацију;

Одредбама члана 48. Закона је исправљена техничка грешка;

Одредбама члана 49. Закона се детаљније регулишу услови-документација неопходна за доношење захтева за издавање одобрења за експлоатационо поље;

Одредбама члана 50. Закона ближе се дефинише заштитни простор око експлоатационог поља;

Одредбама члана 51. Закона предвиђени су додатни услови на основу којих надлежни орган може укинути решење о одобрењу за експлоатацију и/или експлоатационо поље. Када се говори о додатној тачки 9) треба рећи да представља важан услов који мора бити испуњен, односно, док траје експлоатација увек мора бити покривена финансијском гаранцијом за рекултивацију деградираног земљишта;

Одредбама члана 52. Закона се ближе дефинише када одобрење за експлоатацију и/или експлоатационо поље престаје да важи;

Одредбама члана 53. Закона се боље дефинише поступак издавања одобрења за ручно испирање племенитих метала и других минерала;

Одредбама члана 54. Закона су извршене допуне у поступку издавања одобрења за експлоатацију неметаличних минералних сировина за добијање грађевинских материјала и минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала. Измене су олакшале-смањиле обавезе подносиоцу захтева за издавање одобрења за експлоатацију природних грађевинских материјала.

Одредбама члана 54. и 63. Закона дефинисано је да ако се покрене поступак стечаја или ликвидације носиоца одобрења за извођење рударских радова, а које није извршило санацију и рекултивацију деградираног земљишта, трошкови санације подмирују се из стечајне, односно ликвидационе масе. Овакво решење је у складу са тежњама ка очувању животне средине што је приоритет и што нема алтернативу у поступку издавања одобрења из надлежности Министарства;

Одредбама члана 55. Закона се боље дефинишу елементи решења-одобрење за експлоатацију минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала;

Одредбама члана 56. Закона ближе је дефинисана неопходна документација која се прилаже уз захтев за продужење одобрења за експлоатацију;

Одредбама члана 57, 58. и 59. Закона се ближе дефинише инвестиционо-техничка документација;

Одредбама члана 60. Закона се укида обавеза привредног друштва, односно другог правног лица или предузетника, које обавља послове израде техничке документације, да мора бити осигурано од одговорности за штету коју може причинити другој страни, односно трећем лицу.

Одредбама члана 61. Закона се ближе дефинише техничка контрола;

Одредбама члана 62. Закона се прописују услови односно разлози за укидање одобрење за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова;

Одредбама члана 63. и 64. Закона се додатно дефинише поступак издавања, неопходне документације али и услови за подношење захтева за продужење рока важења одобрења за изградњу рударских објеката и/или извођење рударских радова;

Одредбама члана 65. Закона додатно се дефинише тачка 3) која се односи на рударски пројекат на истраживању чврстих минералних сировина;

Одредбама члана 66. Закона се дефинишу и припремни радови;

Одредбама члана 67. Закона је дефинисано да одобрење за употребу рударских објеката за експлоатацију нафте и гаса садржи списак рударских објеката изграђених према рударском пројекту са наведеним катастарским парцелама на којима је планирана изградња тих објеката;

Одредбама члана 11, 68, 69, 70, 71. и 72. Закона је извршено усклађивање прописа везана за образовање. Промена је била неопходна јер важећим прописом нису били обухваћени дипломирани инжењери, што директно утиче на издавање прописаних лиценци.

Одредбама члана 73. Закона дефинише се надлжност Коморе рударских и геолошких инжењера Србије, да организије стручне испите;

Одредбама члана 74, 75. и 76. Закона се дефинише појам и врсте лиценци из области геологије и рударства;

Одредбама члана 77. Закона измењен је цео члан који се односи на поступке санације и рекултивације напуштених рудника и рударских објеката а који се обављају на основу техничког рударског пројекта;

Одредбама члана 78. Закона промењен је члан 160. с обзиром на то да су ступањем на снагу Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гласник РС”, бр. 95/18, 49/19, 86/19 - усклађени дин. износи и 156/20 - усклађени дин. износи), чланови 157, 158. и 159. и 160. став 1. и 6. престали да важе. У наведеном члану одређен је начин утврђивања накнаде за примењена геолошка истраживања и одређен је проценат од 8% од износа предвиђеног Годишњим програмом ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина, који је Закон је предвидео у складу са проширеним надлежностим Геолошког завода Србије.

Одредбама члана 79, 80, 81, 82, 83, 84. и 85. Закона се врши усклађивање одредби које се тичу рударско-геолошке инспекције са одредбама Закона о инспекцијском надзору;

Одредбе члана 86, 87, 88, 89, 90, 91. и 92. Закона представљају прелазе одредбе.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКТА

Чланом 78. овог Закона предвиђено је да од средства накнаде за коришћење ресурса и резерви минералних сировина, која припадају буџету Републике Србије, 35% се користи у складу са годишњим програмом ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина, који се доноси у складу са Стратегијом, као и планом и програмима остваривања Стратегије а да се од износа који се користи у складу са годишњим програмом, 8% припада Геолошком заводу Србије за потребе финансирања додатних надлежности као и надлежности утврђених овим законом. У складу са наведеним треба планирати финансијска средства из буџета Републике Србије потребна за спровођење овог акта.

С обзиром на то да је Геолошки завод Србије образован као посебна организација која обавља основна геолошка истраживања, и финансира се из буџета Републике Србије и постоји потреба да се Заводу прошире надлежности у смислу да Завод даје мишљење на студије оправданости и генералне пројекте за капиталне објекте од интереса за Републику Србију, који се изграђују у складу са посебним прописима из области планирања и изградње. У складу са поменутом тенденцијом Закон је предвидео да Министарство може Заводу уступити одређене геолошке информације из извештаја о резултатима геолошких истраживања и елаборате с тим да се према наведеним документима поступа у складу са ознаком „пословна тајна”. Носиоци одобрења за примењена геолошка истраживања су у обавези да, у случају подношења захтева за продужење истражног рока, поседују и извештај о испуњености услова који издаје Геолошки завод Србије. Такође, Законом је предвиђено да у оквиру одобреног истражног и/или експлоатационог поља и експлоатационог простора Геолошки завод Србије може несметано вршити основна геолошка истраживања без сагласности носиоца одобрења за примењена геолошка истраживања и/или експлоатационог поља и простора у циљу израде основних геолошких карата и специјалистичких студија за потребе државе, с тим да претходно обавести носиоца одобрења о планираним основним

геолошким истраживањима и да се њима не угрожава извођење радова носиоца одобрења. Израда Биланса минералних ресурса и резерви, ресурса и резерви подземних вода и геотермалних ресурса је пренета на овај орган.

У складу са проширеним надлежностим Геолошког завода Србије, Закон је предвидео да 8 % од износа предвиђеног Годишњим програмом ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина, припада овом органу.

За спровођење овог закона потребно је обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије за 2021. годину у износу од 100.000.000,00 динара на разделу 50 - Геолошког завода Србије за проширене надлежности које ће вршити Геолошки завод Србије, а с обзиром да за те намене нису обезбеђена средства на разделу 50 Геолошког завода Србије на онову Закона о буџету Републике Србије за 2021. годину („Службени гласник РС”, број 149/20).

Потребна средства у наредним годинама која се односе на допуну надлежности које ће вршити Геолошки завод Србије, обезбедиће се у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије, на разделу Геолошког завода Србије.